

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

4.Bf.255/2024/23.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2025. május 8. napján tartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t :

A testi sértés büntettének kísérlete és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Balassagyarmati Törvényszék 2023. november 17. napján meghozott 34.B.101/2022/137. számú ítéletét helybenhagyja.

Terhelt1 I. rendű vádlott előzetes fogvatartására vonatkozó adatokat akként helyesbíti, hogy a vádlott 2023. október 5. napjától 2023. október 18. napjáig külföldön átadási letartóztatásban, 2023. október 19. napjától Magyarországon bűnügyi őrizetben, majd 2023. október 20. napjától letartóztatásban volt.

A letartóztatásának befejező napja 2023. november 17.

E vádlott személyazonosító igazolványának száma okmányszám1, lakcíme cím32.

Terhelt3 III. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye a bv.intézet1.

Kötelezi Terhelt1 I. rendű vádlottat 42.000,- (negyvenkétezer) forint, Terhelt3 III. rendű vádlottat 47.300,- (negyvenhétezer-háromszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítéltábla határozata ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Balassagyarmati Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) a 2023. november 17-én meghozott és kihirdetett 34.B.101/2022/137. számú ítéletében bűnösnek monda ki

- Terhelt1 I. rendű vádlottat testi sértés büntetnének kísérletében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés, (8) bekezdés I. fordulat],

- Terhelt2 II. rendű vádlottat társtettesként elkövetett garázdaság büntetnében [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont],

- Terhelt3 III. rendű vádlottat társtettesként elkövetett garázdaság vétségében [Btk. 339. § (1) bekezdés].

[2] Terhelt1 I. rendű vádlottat mint visszaesőt 4 év 6 hónap szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés háromnegyed részének a kitöltését követő napban határozta meg. Az előzetes fogvatartásban töltött időt beszámította a kiszabott szabadságvesztésbe.

[3] Terhelt2 II. rendű vádlottat mint többszörös visszaesőt 2 év 2 hónap szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg, egyben megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

[4] Terhelt3 III. rendű vádlottat 8 hónap – végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fogházban, a végrehajtás elrendelése esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb három hónapnak a kitöltését követő napban határozta meg.

[5] A bűnjelként kezelt dolgok közül a kést elkobozta, a lefoglalás megszüntetése mellett a cirokseprűt kiadta tanú3 egyéb érdekeltnek, míg a biológiai maradványokat, a női csíkos trikót és a vérrel szennyezett kötést megsemmisíteni rendelte.

[6] Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből Terhelt1 I. rendű vádlottat 2.192.157,- forint, Terhelt2 II. rendű vádlottat 288.767,- forint és Terhelt3 III. rendű vádlottat 163.180,- forintot külön-külön történő, Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottakat 23.460,- forint egyetemleges, Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottakat 7.570,- forint egyetemleges megfizetésére kötelezte, továbbá a fennmaradó 35.780,- forint bűnügyi költség viselését az államra terhelte.

[7] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész Terhelt1 I. rendű vádlott terhére a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás tartamának felemelése, Terhelt3 III. rendű vádlott terhére a szabadságvesztés tartamának felemelése, a végrehajtás próbaidőre történt felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzése és a szabadságvesztés tartamához igazodó mértékű közügyektől eltiltás kiszabása, míg Terhelt1 I. rendű vádlott és a védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a téves minősítés miatt és a büntetés enyhítése, Terhelt3 III. rendű vádlott és a védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentettek be joghatályos fellebbezést.

[8] Terhelt2 II. rendű vádlott vonatkozásában az elsőfokú ítélet jogorvoslat hiányában 2023. november 21-én jogerőre emelkedett, tehát e vádlottra (a továbbiakban már elítélt) a másodfokú felülbírálat nem terjedt ki.

[9] Az ügyész a fellebbezése indokolásában kérte figyelembe venni, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott visszaeső, több alkalommal ítélték el – egyebek mellett – pénzhamisítás, rablás és lopás miatt, a jelen ügy tárgyát képező újabb bűncselekmény elkövetésétől sem az összbüntetesként megállapított hosszabb tartamú szabadságvesztés, sem a vele szemben folyamatban lévő két büntetőeljárás nem tartották vissza. Terhelt3 III. rendű vádlott terhére megállapított bűncselekmény tárgyi súlya csekélyebb, és annak elkövetésekor a vádlott valóban büntetlen előéletű volt, azonban kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmény, akár életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő kábítószer-kereskedelem büntette miatt folyamatban lévő büntetőeljárás hatálya alatt állt. Ebből következően mindkét vádlott fokozatosan veszélyes a társadalomra, mert folyamatosan a társadalmi együttélés alapvető szabályaival nyíltan szembe helyezkedő magatartást tanúsítanak. Ezt támasztja alá az is, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott a büntetőeljárás során lényegében maga akarta meghatározni, hogy a tárgyalási napok mikorra legyenek kitűzve, míg Terhelt3 III. rendű vádlott többször a tárgyalás méltóságát sértő magatartást tanúsított. Ráadásul utóbbi vádlott a cselekményét nem értékelte olyan jellegűnek, amely alkalmas lenne arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, mivel a verekedésnél jelen lévő személyek még biztatták is őket, ujjongtak.

[10] Mindezek okán az ügyészség úgy ítélte meg, hogy a fellebbezéssel érintett vádlottak esetében a szabadságvesztés tartamának a középérték alatt történő meghatározása nem indokolt. A büntetési célok érvényesülése érdekében Terhelt1 I. rendű vádlott esetében a középérték közelében meghatározott, de azt meghaladó tartamú szabadságvesztés és ehhez igazodó tartamú közügyektől eltiltás, Terhelt3 III. rendű vádlott vonatkozásában pedig ugyancsak a középérték közelében meghatározott tartamú, végrehajtandó szabadságvesztés és ehhez igazodó tartamú közügyektől eltiltás kiszabását indítványozta.

[11] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (a továbbiakban: fellebbviteli főügyészség) a felterjesztett ügyirattal együtt megküldött BF.337/2023/15. számú átiratában a védelmi jogorvoslatokat alaptalannak értékelte, míg az ügyészség fellebbezését Terhelt3 III. rendű vádlott esetében módosított tartalommal, a szabadságvesztés tartamának és a felfüggesztés próbaidejének felemelése érdekében tartotta fenn.

[12] Az átirat szerint a törvényszék az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó abszolút vagy relatív eljárási szabálysértést nem valósított meg. A vádlottak és védőik a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) biztosított jogaikat korlátozástól mentesen gyakorolhatták, a bizonyítás törvényesen zajlott, a kihallgatásoknál a terhelti és tanúzási figyelmeztetésekre a törvényi előírásoknak megfelelően került sor. A törvényszék helyesen járt el, amikor a korábbi tárgyalás óta több mint hat hónap eltelte ellenére 2024. november 17-én a Be. 518. § (3) bekezdése értelmében megismétlés nélkül folytatta a tárgyalást, tekintettel arra, hogy a jogosultak a tárgyalás megismétlését nem indítványozták.

[13] Kiemelte, hogy a törvényszék a tényállásfelderítési kötelezettségét lelkiismeretesen teljesítette, megvizsgálta az összes olyan bizonyítékot, amely a vád tárgyává tett cselekmények elbírálásához szükséges volt, majd a bizonyítékok okszerű, az ügyiratok tartalmának megfelelő értékelésével hiánytalan, teljes, irathű és téves ténybeli következtetésektől mentes, azaz megalapozott tényállást állapított meg. Ezért az elsőfokú ítélet felülbírálatra alkalmas, a tényállás a Be. 591. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bírósági eljárás során irányadó.

[14] Az elsőfokú ítélet indokolásának Terhelt3 III. rendű vádlott személyi körülményeire vonatkozó részét azzal kérte pontosítani, hogy a hivatkozott büntetőeljárás időközben jogerősen befejeződött.

[15] Álláspontja szerint a törvényszék az indokolási kötelezettségének is kimerítően tett eleget, a tárgyalás anyagává tett bizonyítékokat egyenként és összességükben értékelte, és kellő részletességgel adott számot arról, hogy a tényállást Terhelt1 I. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottak tagadásával szemben mely terhelő bizonyítékokra alapította. Annak is indokát adta, hogy az előterjesztett bizonyítási indítványokat miért utasította el.

[16] Terhelt2 II. rendű elítélt következetes – más tanúk és az igazságügyi genetikai szakvélemény által is megerősített – terhelő vallomása alapján a törvényszék okszerűen következtetett arra, hogy Terhelt2 II. rendű elítéltet Terhelt1 I. rendű vádlott szúrta meg. Terhelt3 III. rendű vádlott tekintetében a tényállás megállapítása különösebb mérlegelést nem igényelt, mivel e vádlott ténybeli beismerés mentén védekezett, csak a cselekménye jogellenességét vitatta. A törvényszék bizonyítékértékelési tevékenysége a logika szabályainak megfelel, iratellenes megállapítást nem tartalmaz. Terhelt1 I. rendű vádlott javára szóló fellebbezések valójában új bizonyíték megjelölése nélkül, a törvényszék által már figyelembe vett bizonyítékok újraértékelésén keresztül kívánják elérni a felmentést, amely a felülmérlegelési tilalom folytán a másodfokú bírósági eljárásban nem vezethet eredményre.

[17] A fellebbviteli főügyészség a tényállásból a vádlottak bűnösségére levont következtetést okszerűnek, ugyanakkor Terhelt3 III. rendű vádlott bűncselekményének jogi minősítését törvénysértőnek értékelte.

[18] Terhelt1 I. rendű vádlott kapcsán egyetértett azzal, hogy e vádlott tudata – az elkövetéshez használt eszközre és a támadott testtájékra figyelemmel – átfogta, hogy Terhelt2 II. rendű elítéltnek akár életveszélyes sérülést is okozhat, eziránt azonban közömbösséget tanúsított. Továbbá – meglátása szerint – a törvényszék színvonalas jogi indokolással, a Kúria

3/2013. Büntető jogegységi határozatában foglalt szempontrendszer figyelembe vételével azt is helyesen vezette le, hogy az ölési szándékra miért nem vonható következtetés.

[19] Abban is osztotta a törvényszék álláspontját, hogy Terhelt3 III. rendű vádlott tekintetében annak van döntő jelentősége, hogy a kölcsönös kihívás elfogadása mindkét fél számára a jogtalanság állapotát hozza létre (4/2013. Büntető jogegységi határozat). Jelen ügyben a szó köznapi és jogi értelmében éppen erről van szó, ugyanis Terhelt3 III. rendű vádlott miután a cím30 szám alatti ingatlanba bemenekült, Terhelt2 II. rendű elítélt kihívására kijött a házból, majd a testi küzdelem feltételeit is meghatározta (Terhelt2 II. rendű elítélt dobja el a karót, és puszta kézzel verekedjenek meg), ezután pedig kölcsönösen bántalmazták egymást. Ezért a jogos védelmi helyzet Terhelt3 III. rendű vádlott javára nem írható.

[20] Irrelevánsnak minősítette azt a korábbi védelmi felvetést, miszerint a cselekményt figyelemmel kísérő „közönség” a történeten egyáltalán nem botránkozott meg, sőt még buzdították is a verekedőket. A garázdaság immateriális bűncselekmény, a tényállásszerűséghez nem szükséges, hogy a megbotránkozás vagy riadalom ténylegesen bekövetkezzék. Elegendő, ha a konkrét cselekmény ennek létrehozására az adott körülmények között alkalmas; az alkalmasságot azonban objektív szempontok alapján, az általános társadalmi, erkölcsi felfogást figyelembe véve, nem pedig a cselekményt észlelők szubjektív értékítéletére alapítottnak kell megállapítani. A közfelfogás és az állandósult joggyakorlat szerint a vélt vagy valós sérelmek közterületen történő, erőszakos úton történő rendezése alkalmas a törvényi tényállásban írt megbotránkozás/riadalom keltésére, a köznyugalom megzavarására.

[21] A garázdaság téves minősítésére vonatkozó jogi álláspontját a fellebbviteli főügyészség arra alapította, hogy a megállapított tényállás szerint Terhelt2 II. rendű elítélt és Terhelt3 III. rendű vádlott kölcsönös dulakodásába a korábban csak szemlélődő Terhelt1 I. rendű vádlott is bekapcsolódott, amikor Terhelt2 II. rendű elítéltet megszurta. Ennek folytán viszont a három terhelt cselekménye közti térbeli és időbeli összefüggés vitathatatlan. Márpedig a Kúria jogelődjének, a Legfelsőbb Bíróságnak a csoportos garázdaság bűncselekményét elkövetők felelősségre vonásáról szóló 4/2007. Büntető jogegységi határozatának II. pontja értelmében a garázdaság büntette társtetteseinek szándék- és akarategysége szempontjából csak annak belátása szükséges, hogy az egymással – vagy másokkal – szembeni erőszakos cselekedetük közvetlenül és durván sértheti a közösség nyugalma. A jogegységi határozat indokolásában rámutat arra is hogy az ítélkezési gyakorlat a garázdaság bűncselekményét – így a csoportos elkövetés folytán a garázdaság büntettét is – társtettesként elkövetettnek értékeli, amennyiben az a terhelteknek a térben és időben összefüggő kihívóan közösségellenes, megbotránkozás vagy riadalom keltésére alkalmas személy elleni erőszak kifejtésével (is) együttjáró, egymás tevékenységének az ismeretében végrehajtott fellépésével valósul meg (BH2000.94., BH2003.309., BH2006.76). Ebből következően Terhelt3 III. rendű vádlott cselekményének a helyes minősítése a Btk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő csoportosan és társtettesként elkövetett garázdaság büntette.

[22] Megítélése szerint a törvényszék döntően feltárta a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket, azonban azokat nem a valós súlyuknak megfelelően értékelte, ennek eredményeként Terhelt1 I. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottakkal szemben eltúlzottan enyhe joghátrányt szabott ki. Terhelt1 I. rendű vádlott a visszaesői minőségét megalapozó

elítélésén túl is büntetett előéletű, a vele szemben korábban kiszabott hosszú tartamú fegyházbüntetés kellő visszatartó erővel nem bírt, a jelen eljárásban terhére megállapított jelentős tárgyi súlyú testi épség elleni bűncselekményt két büntetőeljárás hatálya alatt valósította meg. Mindezen tények alapján – figyelemmel a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK vélemény (a továbbiakban: 56. BK vélemény) II/1. pontjára – a terhelt fokozott társadalomra veszélyességére kell következtetni. A súlyosító körülmények köre Terhelt1 I. rendű vádlottat érintően kiegészítendő az elkövetéshez használt eszköz különös veszélyességével (56. BK vélemény III/2. pont), valamint az orvul, garázda módon történt végrehajtással (56. BK vélemény II/7. pont). Vitathatatlanul enyhítő hatása van Terhelt1 I. rendű vádlott vonatkozásában a cselekmény kísérleti szakban maradásának és az időmúlásnak, azonban ezek súlyát csökkenti, hogy az életveszélyes sérülés a vádlotton kívül eső okból, a szerencsés véletlen folytán maradt el, továbbá az időmúlás részben a vádlottnak volt felróható.

[23] A kiegészített bűnösségi körülmények alapján a fellebbviteli főügyészség azt látta megállapíthatónak, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott tekintetében a súlyosító körülmények a számukat és nyomatékukat tekintve meghaladják az enyhítő tényezők valós súlyát, így a törvényszék indokolatlanul tért el a vádlott javára az ötéves középmértéktől. A büntetési célok elérése érdekében e vádlottal szemben hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabását tartotta indokoltnak.

[24] Terhelt3 III. rendű vádlott esetében azzal érvelt, hogy a törvényszék – a jogi minősítés korrekcióját is figyelembe véve – helyesen választotta meg a büntetés nemét, miként arról is okszerű döntést hozott, hogy az elkövetéskor büntetlen előéletű vádlottal szemben a büntetési célok a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztéssel is elérhetők. Ugyanakkor arra hivatkozva, hogy e vádlott az elszaporodott köznyugalom elleni bűncselekményt egyrészt társtettesként, másrészt akár életfogytig tartó szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény miatt indult büntetőeljárás hatálya alatt valósította meg, indokoltnak látta a szabadságvesztés tartamának és a felfüggesztés próbaidejének felemelését.

[25] Az elsőfokú ítéletnek az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, Terhelt1 I. rendű vádlott által előzetes fogva tartásban töltött idő beszámításáról, a lefoglalt dolgokról és a bűnügyi költségről szóló rendelkezéseit törvényesek értékelte.

[26] Mindezekre tekintettel a fellebbviteli főügyészség indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság (a továbbiakban: ítéltábla) az elsőfokú ítéletét változtassa meg, és

- Terhelt3 III. rendű vádlott cselekményét minősítse a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontjába ütköző csoportosan, társtettesként elkövetett garázdaság büntettének,

- a Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamát lényeges mértékben súlyosítsa,

- a Terhelt3 III. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát és a felfüggesztés próbaideje tartamát emelje fel,

egyebekben a törvényszék ügydöntő határozatát hagyja helyben.

[27] A nyilvános ülésen Terhelt1 I. rendű vádlott kirendelt védője az elsődlegesen felmentést, másodlagosan enyhítést célzó fellebbezését az eljárás adataira, illetve a további időmúlásra hivatkozással tartotta fenn.

[28] Terhelt3 III. rendű vádlott kirendelt védője a perbeszédében a jogos védelem mint büntethetőséget kizáró ok megállapítását, és erre alapítottan a védenccé felmentését indítványozta. E körben kérte figyelembe venni, hogy Terhelt2 II. rendű elítélt felfegyverkezve és folyamatosan fenyegetőzve támadt a védencére, aki a saját házában sem volt biztonságban, így saját maga és a családja védelme érdekében kiment a támadóhoz. A támadás – a Btk. 22. § (1) bekezdésében és a 4/2013. Büntető jogegységi határozatban foglalt törvényi feltételnek megfelelően – „intézett”, egyben „közvetlenül fenyegető” volt; a védencének minimálisan azzal mindenképpen számolnia kellett, hogy Terhelt2 II. rendű elítélt részéről őt és a családját további támadás fenyegeti. Ha mégsem volt így, akkor viszont Terhelt3 III. rendű vádlott a kialakult helyzet miatti feldúlt állapota következtében a további támadás lehetősége kapcsán tévedésben volt, amely ugyancsak a büntethetőségét kizáró ok.

[29] Hangsúlyozta, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott cselekményéért a védenccé nem tartozik felelősséggel, Terhelt2 II. rendű elítélt volt a támadó, míg ő csak védekezett.

[30] Amennyiben az elsőfokú ítéletet felülbíráló ítéltábla úgy ítélné meg, hogy a hivatkozott büntethetőséget kizáró okok egyike sem állapítható meg, a fellebbezése másodlagos céljának megfelelően – utalva a sértett közreható magatartására – a büntetés enyhítésére tett indítványt.

[31] Terhelt3 III. rendű vádlott az ítéltábla tanácsa előtti felszólalásában – csatlakozva a védője indítványához – előadta, hogy Terhelt2 II. rendű elítélt késsel támadt rá és a házára, így ki kellett mennie, hogy megvédje magát. Ezt indokolta az is, hogy a támadója „bolond”, többször ítélték el rablásért és késelésért, így komolyan kellett vennie, hogy késsel fenyegetőzik.

[32] A fellebbezések nem alaposak.

[33] Az ítéltábla a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 590. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Az elsőfokú ítélet Be. 590. § (3) bekezdése szerinti korlátozott felülbírálatának nem volt helye, mivel a vádlottak és a védők a fellebbezéseiket nem csupán a Be. 583. § (1) bekezdés a) pontjában írt cél tekintetében, a büntetés kiszabására vonatkozó ítéleti

rendelkezések kapcsán terjesztették elő, hanem a bűnösség megállapítását, illetve Terheltl I. rendű vádlott esetében a cselekmény jogi minősítését is támadták.

[34] Ennek megfelelően a másodfokú felülbírálat kiterjedt az eljárási szabályok megtartásának, az elsőfokú ítélet megalapozottságának, a vádlottak bűnösségének megállapítására, a cselekményeik jogi minősítésére, a büntetések kiszabására vonatkozó rendelkezések, valamint az indokolás helyességének a vizsgálatára is [Be. 590. § (2) bekezdés].

[35] Továbbá a Be. 590. § (7) bekezdése alapján hivatalból kell felülvizsgálni azokat az ítéleti rendelkezéseket, amelyek kapcsán a Be. XCIV. Fejezetében szabályozott egyszerűsített felülvizsgálatnak lenne helye, ha azokról a törvényszék a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. E jogszabályi előírásnak megfelelően – figyelemmel a Be. 671. § 1., 4., 6., 12. és 15. pontjaira – az ítéltábla a szabadságvesztés végrehajtási fokozatával, a feltételes szabadsággal, az előzetes fogvatartás beszámításával, az elkobzással, a lefoglalt dolgokkal és a bűnügyi költség viselésével kapcsolatos ítéleti rendelkezéseket bírálta felül.

[36] Az ítéltábla az eljárási szabályok megtartására vonatkozó vizsgálat során megállapította, hogy a Be. 607. § (1) bekezdése szerinti, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését megalapozó, a Be. 567. § (1) és (2) bekezdéseiben felsorolt okok egyike sem áll fenn: az ügy a magyar büntető joghatóság alá tartozik, a vádemelésre jogosult ügyészség által benyújtott vádirat hiánytalanul és a vád érdemi elbírálására alkalmas módon tartalmazta a Be. 422. (1) bekezdésében írt törvényes elemeket, az ügyészség a vádat nem ejtette, a vádlottak büntethetősége nem szűnt meg, valamint a cselekményeiket más büntetőeljárásban jogerősen nem bírálták el [Be. 567. § (1) bekezdés a), b), c) pont, (2) bekezdés c), d), f) pont].

[37] A törvényszék nem valósított meg olyan a Be. 608. § (1) bekezdés a-d) és f) pontjaiban írt abszolút eljárási szabálysértést sem, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a törvényszék új eljárásra utasítását indokolná. A törvényszék a Be. 20. § (1) bekezdés 4. pontja szerint a hatáskörébe tartozó ügyet bírált el, a Be. 21. §-ban írt illetékességi szabályokat nem sértette meg, az ügy tárgyára tekintettel a Be. 13. § (1) bekezdése alapján törvényesen járt el egyesbíróként, a Be. 14. §-a szerinti kizárt bíró az ítélet meghozatalában nem vett részt, a tárgyaláson az ügyész, a vádlottak és a védők jelen voltak, továbbá az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel nem volt ellentétes.

[38] Az ítéltábla nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely lényeges hatással lett volna a büntetőeljárás lefolytatására, a vádlottak bűnösségének megállapítására, a cselekményeik minősítésére, a büntetések kiszabására, és amely a Be. 609. § (1) bekezdése alapján ugyancsak az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná.

[39] A vádlottak és a védők a törvényes jogaikat, ezen belül a kérdezési, észrevételezési és indítványtételi jogukat korlátozás nélkül gyakorolhatták, a törvényszék a bizonyítás

törvényességére vonatkozó rendelkezéseket nem sértette meg, az indokolási kötelezettségének a bűnösség megállapítása, a cselekmény Btk. szerinti minősítése, valamint a büntetés kiszabása tekintetében eleget tett [Be. 609. § (2) bekezdés a), b) és d) pont].

[40] A korábbi, 2023. február 7-i tárgyalási hatánap óta eltelt hat hónapnál hosszabb idő ellenére, a 2023. november 17-én tartott tárgyalási napon – figyelemmel a Be. 518. § (3) bekezdés második mondatában foglaltakra – csakugyan nem volt törvényes akadálya a tárgyalás megismétlés nélkül történő folytatásának, mivel az ügyész, a vádlottak és a védők nem indítványozták a tárgyalás megismétlését.

[41] A felülbírálat során különös gonddal kellett vizsgálni a tanúzási figyelmeztetések törvényességét, figyelemmel arra, hogy az ügyben kihallgatott tanúk többsége a vádlottak hozzátartozója volt, így a Be. 171. §-a értelmében a tanúvallomást megtagadhatták volna. Vallomás-megtagadási jogukkal Terhelt2 II. rendű elítélt testvérei, Terhelt2 és tanú5 éltek, de e hozzátartozók esetében a Be. 177. § (4) bekezdése alapján nem volt akadálya a korábban tett tanúvallomás felhasználásának. Ugyanis a nyomozati szakban a Be. 176. § (1) bekezdés d) pontja alapján figyelmeztetve lettek arra, hogy ha vallomást tesznek, a vallomásuk az adott vagy más ügyben akkor is felhasználható, ha a vallomástételt a későbbiekben megtagadják; e figyelmeztetést és az erre adott válasz a korábbi tanúvallomásokról felvett jegyzőkönyvek tartalmazzák. A többi, a vallomástétel megtagadási jogukkal nem élő hozzátartozó esetében a tanúzási figyelmeztetéseket és az arra adott válaszokat a tárgyalási jegyzőkönyvek a Be. 177. § (1) bekezdésében foglalt előírásoknak megfelelően tartalmazzák, ezért a kérdéses tanúk vallomása bizonyítási eszközként való figyelembevételének szintén nem volt akadálya. Egyébként a terhelti figyelmeztetések is törvényesek voltak, azok ugyanis mindenben megfeleltek a Be. 185. § (1) bekezdésében leírtaknak, és a tárgyalási jegyzőkönyv az első kihallgatás során elhangzott figyelmeztetést és a vádlottak arra adott válaszát a Be. 185. § (3) bekezdése szerint tartalmazza.

[42] Az elsőfokú ítélet indokolásában Terhelt3 III. rendű vádlott személyi körülményeire vonatkozóan a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontja alapján megállapított tények – a vádlottnak a nyilvános ülésen tett nyilatkozata és a bűnügyi nyilvántartás adatai alapján – helyesbítésre, illetőleg kiegészítésre szorultak.

[43] Terhelt3 III. rendű vádlott a büntetés-végrehajtási intézetben a szobafestő szakmát kitanulta, szabadságvesztés-büntetése letöltésének megkezdése előtt az elsőfokú ítélet indokolásának [9] bekezdésében rögzítetttnél nagyobb, de ezúttal pontosabban meg nem határozott összegű jövedelme volt, mivel a lakása kiadásából 200.000,- forint bevétele is származott. A gyermeke után 20.000,- forint tartásdíjat kellene fizetnie, ezt helyette az anyja teljesíti. Betegsége nincs.

[44] E vádlottat a Balassagyarmati Törvényszék a helyesen 2022. szeptember 14-én kihirdetett és időközben a Fővárosi Ítéletábra mint másodfokú bíróság 1.Bf.185/2023/80. számú határozata folytán 2024. január 30-án jogerőre emelkedett 19.B.49/2022/95. számú ítéletében 2 rendbeli kábítószer-kereskedelem büntette miatt 5 év szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. A vádlott a fegyház végrehajtási fokozatú szabadságvesztés letöltését 2024. január 31-én kezdte meg, feltételes szabadságra bocsátása 2024. december 10-

én volt esedékes, de ekkor nem szabadult, ugyanis elrendelték a letartóztatását a 2019. június 10-e és 2020. február 10-e között bünszövetségben elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés bűntette miatt indult büntetőügyben, amelyben gyanúsított kihallgatására a Nógrád Vármegyei Rendőr-főkapitányságon 2021. augusztus 10-én (nyomozati ügyszám: 280/2021.bü.), a Nógrád Vármegyei Főügyészség által történt vádemelésre 2023. március 7-én (vádirat száma: B.323/2021/131.BTÖ.) került sor.

[45] Az elsőfokú ítélet esetében a Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban írt teljes megalapozatlansági, illetőleg a (2) bekezdés a)-d) pontjaiban meghatározott részbeni megalapozatlansági okok egyike sem állapítható meg, ugyanis a tényállás felderített, hiánytalan, a bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával megegyező és helytelen következtetésektől mentes.

[46] A másodfokú bírósági eljárásban az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságának vagy eljárási szabálysértésnek a kiküszöbölése érdekében nem volt indokolt bizonyítás felvétele, ennek elrendelését megalapozó új tény a fellebbezéseikben a vádlottak és a védők sem állítottak, új bizonyítékra sem hivatkoztak, ezért az elsőfokú ítélet felülbírálata során a törvényszék által megállapított tényállás a Be. 591. § (1) bekezdése alapján irányadó volt.

[47] A törvényszék részletes és alapos bizonyítást folytatott le, ennek keretében a tárgyaláson

- kihallgatta a vádlottakat és Terhelt2 II. rendű elítéltet, tanúként tanú7t, tanú3t, tanú9t, tanú4ot, tanú6t, név2t, tanú1t,

- a Be. 527. § (1) bekezdés a) és d) pontjai alapján eljárva felolvasta tanú8, tanú13 és tanú14 tanúk nyomozás során tett vallomását,

- ismertetéssel a bizonyítás anyagává tette a nyomozás során beszerzett igazságügyi orvosszakértői és genetikai szakvéleményeket, a bejelentésről és rendőri intézkedésről készült jelentéseket, a helyszínen történt adatgyűjtésről készült feljegyzést, az orvosi dokumentumokat (Terhelt2 II. rendű elítélt és Terhelt3 III. rendű vádlott ambuláns vizsgálati leletei), a helyszíni szemléről készült jegyzőkönyveket és a fényképfelvételeket.

[48] A bizonyítási eljárás lefolytatását követően az ügyész, a vádlottak és a védők részéről – Terhelt1 I. rendű vádlott által korábban indítványozott tanúkihallgatáson túl (amelyet a törvényszék elutasított) – nem került előterjesztésre egyéb bizonyítási eszköz beszerzésére, illetve a tárgyalás anyagává tételére vonatkozó indítvány. További bizonyítás felvételére nem is volt szükség, ugyanis a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállás rögzítéséhez és a cselekmények minősítéséhez szükséges tények, illetőleg a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülmények egyértelműen megállapíthatók voltak.

[49] A törvényszék maradéktalanul eleget tett a bizonyítás általános szabályai között meghatározott előírásnak is, miszerint a bíróságnak a bizonyítékokat egyenként és összességükben kell értékelnie [Be. 167. § (4) bekezdés]. Az ítélete indokolásában hiánytalanul és irathűen jelölte meg azokat a bizonyítékokat, amelyekre a döntését alapozta, majd a magas színvonalú, meggyőző mérlegelésében adott számot arról, hogy a tényállás megállapításánál mely bizonyítékot és miért, vagy miért nem fogadott el, illetőleg miért vetette el a vádlotti védekezést [Be. 563. § (3) bekezdés d) pont]. Az ítélet indokolásából egyértelműen megismerhető, nyomon követhető a bírói meggyőződés kialakulásának logikai folyamata is, amely a bizonyítás eredményének megállapításához vezetett.

[50] A Be. 561. § (3) bekezdés f) pontja alapján a törvényszék azt is megindokolta, hogy miért utasította el Terhelt1 I. rendű vádlottnak tanú19 tanúként történt kihallgatását célzó bizonyítási indítványát, a rendelkezésre álló bizonyítékok mellett a vádlott cselekvőségének megállapítása szempontjából nevezett személy kihallgatása csakugyan nem volt indokolt.

[51] Terhelt1 I. rendű vádlott az eljárás során következetesen tagadta, hogy megszurta volna Terhelt2 II. rendű elítéltet, azt viszont elismerte, hogy odament a verekedő felekhez, és a késhez hozzáért. Utóbbit eredményesen már csak azért sem tagadhatta, mert az igazságügyi genetikai szakértő a késen azonosította a biológiai nyomait.

[52] A törvényszék okkal vetette el Terhelt1 I. rendű vádlott védekezését, azt ugyanis a rendelkezésre álló bizonyítékok cáfolták.

[53] A sérülést elszenvedő Terhelt2 II. rendű elítélt vallomása szerint őt Terhelt1 I. rendű vádlott szúrta meg, amely állítást lényegében alátámasztották tanú7, tanú3, tanú4 és tanú5 tanúk is. E tanúk közül hárman csakugyan a sérülést elszenvedő Terhelt2 II. rendű elítélt hozzátartói, illetve tanú7 a barátja, azonban – Terhelt1 I. rendű vádlottnak a tanúk elfogultságát, részrehajlását hangsúlyozó hivatkozásával szemben – szavahihetőségüket erősíti, hogy kizárólag a saját észlelésükre alapítottnak, összebeszélés nélkül számoltak be Terhelt1 I. rendű vádlott cselekvőségéről. Ennek megfelelően a konkrét szűrő mozdulatát csak tanú7 látta, tanú3 pedig Terhelt2 II. rendű elítélt felkarjára mért ütésről vallott, míg tanú5 szerint Terhelt1 I. rendű vádlott ugrott oda a verekedőkhöz, tanú4 észlelése szerint csak ő volt a verekedők mellett. Egyébként a tanúknak nem is lett volna okuk, hogy Terhelt1 I. rendű vádlottat alaptalanul vádolják bűncselekmény elkövetésével, mivel korábban egyiküknek sem volt vele konfliktusa. A törvényszék helyesen érvelt azzal, hogy a tanúk vallomásai nem voltak túlzóak, nem nyilatkoztak negatívan Terhelt1 I. rendű vádlott jelleméről, sőt még azt is elmondták, hogy Terhelt3 III. rendű vádlott oldalán az anyjával fennálló szerelmi viszonya miatt avatkozhatott be.

[54] Terhelt1 I. rendű vádlottnak azt a védekezését, miszerint Terhelt2 II. rendű elítélt saját magát szúrhatta meg, vagy beleeshetett a földön lévő késbe, az igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye kizárta.

[55] Ezen túlmenően még Terhelt2 II. rendű elítélt hozzátartozói/baráti köréhez nem tartozó tanúk sem igazolták vissza Terhelt1 I. rendű vádlott további állításait, miszerint a kés Terhelt2 II. rendű elítélttől került elő, és ő éppen azért kezdett el dulakodni vele, hogy ne okozhasson sérülést Terhelt3 III. rendű vádlottnak. Ezzel szemben a tanúk egyező vallomása szerint sem Terhelt2 II. rendű elítéltnél, sem Terhelt3 III. rendű vádlottnál nem volt kés, a verekedő felek a derékig történő levetközéssel kifejezetten azt kívánták jelezni, hogy egyiküknél sincs szűrő vagy ütő eszköz. Ráadásul még tanú6 tanú is cáfolta, hogy a nagybátyja, Terhelt3 III. rendű vádlott a verekedés közben földre került volna, és őt Terhelt1 I. rendű vádlott felsegítette, illetve azt is, hogy Terhelt2 II. rendű elítélt késsel támadt volna Terhelt1 I. rendű vádlottra.

[56] Mindezekre tekintettel az ítéltábla osztotta a törvényszék álláspontját Terhelt1 I. rendű vádlott bűnössége kapcsán.

[57] Terhelt3 III. rendű vádlott esetében a tényállás megállapítása nem okozott különösebb bizonyítási és mérlegelési nehézséget, ugyanis ő az eljárás során mindvégig elismerte az Terhelt2 II. rendű elítélttel történt verekedését, mely tény a szembenálló fél, illetőleg az összes kihallgatott tanú egyező vallomása is alátámasztotta. Érdemi védekezése lényegében arra irányult, hogy csak a saját magát és családját védte, ugyanakkor a törvényszék okszerűen állapította a jogos védelem mint büntethetőséget kizáró ok hiányát (erre az ítéltábla a későbbiekben a bűncselekmény jogi indokolásában fog reflektálni). Tehát az ítéltábla Terhelt3 III. rendű vádlott esetében is egyetértett a bűnösségre levont következtetéssel.

[58] Terhelt1 I. rendű vádlott testi épség elleni bűncselekményének jogi minősítése törvényes, a törvényszék – a 3/2013. Büntető jogegységi határozat (a továbbiakban: 3/2003. BJE határozat) helyes értelmezésén alapuló – jogi indokolása helyesbítésre vagy kiegészítésre nem szorult. A 3/2003. BJE határozat szerint annak eldöntésekor, hogy az elkövető szándéka ölésre vagy testi sértésre irányult-e, elsődlegesen a külvilágban megnyilvánult és ennél fogva megismerhető tények elemzésének van jelentősége. Az emberölésre és a testi sértésre irányuló szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra a tárgyi (objektív) és az alanyi (szubjektív) tényezőkből lehet következtetni.

[59] A 3/2003. BJE határozat 2/A. pontja szerint az elkövetéskori szándék jellegének a helyes megítélése során értékelhető tárgyi tényezők a következők: a cselekmény elkövetéséhez használt eszköz, az elkövetés körülményei és módja (különösen az elkövetésnél tanúsított erő kifejtés, annak mértéke, egyszeri véghezvitele vagy többszöri megismétlése, folyamatossága, elhúzódó jellege), a sérülés helye és jellege, az elkövető kijelentései és a cselekmény után tanúsított magatartása.

[60] A kés valóban az emberölés tipikus elkövetési eszköze, ugyanis annak megfelelő irányítottsággal, erővel történő alkalmazása esetén – jellegénél fogva – általában az emberölésre irányuló szándékra enged következtetni. A sérülés helye és jellege is következtetési alap lehet az elkövető szándékára, márpedig a mellkas köztudottan olyan életfontosságú szerveket tartalmaz, amelyek sérülése általában a sértett azonnali vagy rövid

idő alatt bekövetkező, esetleg csak műtéti úton elhárítható halálához vezethetnek. Ezt figyelembe véve, a sérülés helyéből – az erőbehatással összefüggésben – rendszerint következtetést lehet levonni arra nézve, hogy az elkövető ölésre, avagy testi sértésre irányuló szándékkal cselekedett-e. Az elkövetési magatartás eredménye, vagyis az, hogy a sértett milyen sérülést szenvedett, szintén következtetési alap, de egymagában nem igazít el az emberölés kísérlete és a testi sértés elhatárolása kérdésében. Továbbá rendszerint az élet kioltására irányuló szándék fennállására utal, ha az elkövető a sértett előreláthatólag bekövetkező halálával szemben közömbösséget tanúsít. Önmagában abból a körülményből, hogy az elkövető a sértettet segítségnyújtás nélkül hagyja, még nem lehet az ölési szándékra következtetni.

[61] Az alanyi tényezők körében az elkövető aktuális (elkövetéskori) személyiségének, a cselekményt kiváltó indítóknak (motívumnak), a cselekmény véghezvitelét megelőző pszichikus folyamatnak, az elkövetőnek a sértetthez fűződő kapcsolatának van jelentősége.

[62] Jelen ügyben a törvényszék által helyesen hivatkozott körülmények csakugyan alátámasztják, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott szándéka sérülés okozására irányult:

- Terhelt2 II. rendű elítélttel korábban nem álltak haragos viszonyban, egymással nem volt anyagi vagy személyes konfliktusuk, vitájuk (tehát oka sem lehetett a sértett megölésére),
- a késsel egyetlen alkalommal, kisebb erővel szúrta meg Terhelt2 II. rendű elítéltet, utána azonnal elfutott a helyszínről,
- a részéről ölési szándékra utaló verbális kifejezés nem hangzott el,
- a helyszínt segítségnyújtás nélkül hagyta el, de a körülmények miatt nem is számolhatott Terhelt2 II. rendű elítélt halálos sérülésével.

[63] A törvényszék okszerűen állapította meg azt is, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott szándéka testi sértésre irányult, azonban a tudatának át kellett fognia, hogy a 20 cm-es pengehosszúságú kés áthatolhat a felkar szövetein és a mellkas érintésével életveszélyes sérülést okozhat Terhelt2 II. rendű elítéltnak. Nem állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyek alátámasztanák, hogy kifejezetten kívánta volna az életveszélyes állapot bekövetkezését, így a törvényszék okszerűen következtetett arra is, hogy az életveszély bekövetkezésének a lehetőségébe belenyugodva cselekedett, azaz a Btk. 7. § II. fordulatóban meghatározott eshetőleges szándékkal valósította meg a cselekményét. A vádlott által megkezdett cselekmény nem vált befejezetté, ugyanis az életveszélyes állapot a véletlennek köszönhetően nem következett be, ezért csakugyan a Btk. 10. § (1) bekezdése szerinti kísérletet kellett megállapítani.

[64] Mindezekre tekintettel a törvényszék Terhelt1 I. rendű vádlott cselekményét törvényesen minősítette a Btk. 164. § (1) bekezdésében meghatározott és a (8) bekezdés I.

fordulata szerint minősülő – eshetőleges szándékkal elkövetett – testi sértés büntette kísérletének, amely két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[65] Terhelt3 III. rendű vádlott cselekményének a Btk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott társtettesként elkövetett garázdaság vétségeként történt minősítése is törvényes; ennek büntetési tétele két évig terjedő szabadságvesztés.

[66] Miként a törvényszék a jogi indokolásában helyesen megállapította, e vádlott esetében a Btk. 15. § e) pontjában írt jogos védelem annak ellenére nem volt megállapítható, hogy őt Terhelt2 II. rendű elítélt nem sokkal korábban karóval bántalmazta, majd betörte a külső ablaktábláit a cím30 szám alatti háznak, ahova Terhelt3 III. rendű vádlott bemenekült. Annak folytán ugyanis, hogy Terhelt3 III. rendű vádlott kijött a házból, és felszólította Terhelt2 II. rendű elítéltet a karó eldobására és a pusztá kézzel történő verekedésre, egyértelműen az állapítható meg, hogy a verekedés közvetlen előzménye a kölcsönös kihívás és annak mindkét fél részéről történt elfogadása volt. Márpedig e tény a 4/2013. Büntető jogegységi határozaton (a továbbiakban: 4/2013. BJE határozat) alapuló következetes ítélkezési gyakorlat szerint kizárja a jogos védelem mint büntethetőséget kizáró ok megállapítását, ugyanis a 4/2013. BJE határozat I/1. pontja szerint a kölcsönös kihívás elfogadása mindkét fél számára a jogtalanság állapotát hozza létre. A jogos védelem akkor lett volna megállapítható, ha Terhelt3 III. rendű vádlott az utcán karóval történő bántalmazását vagy Terhelt2 II. rendű elítéltnek a házba történő bejutását akadályozta volna meg személy elleni erőszakkal.

[67] Az ítéltábla a tekintetben is osztotta a törvényszék és a fellebbviteli főügyészség álláspontját, hogy a garázdaság tényállásszerűsége szempontjából közömbös Terhelt3 III. rendű vádlott és a verekedést szemlélők szubjektív értékítélete. A fellebbviteli főügyészség az átiratában helyesen mutatott rá arra, hogy a garázdaság immateriális bűncselekmény, a tényállásszerűséghez nem szükséges, hogy a megbotránkozás vagy riadalom ténylegesen bekövetkezzék, elégséges, ha a konkrét cselekmény ennek létrehozására az adott körülmények között alkalmas. A viták, konfliktusok közterületen, erőszakos úton történő rendezése valóban alkalmas a törvényi tényállásban írt megbotránkozás, riadalom keltésére, a köznyugalom megzavarására, függetlenül attól is, hogy jelen ügyben a helyszínen többen eleve buzdították a verekedőket, a rokoni, baráti kapcsolatok ellenére senki nem tett kísérletet a felek szétválasztására.

[68] Az ítéltábla ugyanakkor nem értett egyet a fellebbviteli főügyészségnek Terhelt3 III. rendű vádlott terhére megállapított garázdaság csoportosan elkövetettkénti minősítését célzó indítványával, amelyet arra alapított, hogy az irányadó tényállás szerint Terhelt2 II. rendű elítélt és Terhelt3 III. rendű vádlott kölcsönös dulakodásába a korábban csak szemlélődő Terhelt1 I. rendű vádlott is bekapcsolódott, amikor Terhelt2 II. rendű elítéltet megszúrta. Ebből következően a fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint a három terhelt cselekménye közötti térbeli és időbeli összefüggés vitathatatlan.

[69] A garázdaságnak csoportosan elkövetettkénti minősítésénél a három személy együttes részvétele szempontjából csakugyan nincs jelentősége annak, hogy ezek a személyek

együttesen, más (mások) ellen egymást támogatva vagy pedig éppen egymással szemben állva vesznek-e részt a bűncselekmény elkövetésében (BJD10.204.), a cselekmény társadalomra veszélyessége megítélése szempontjából és a jogilag védett tárgy veszélyeztetettsége megítélésénél ugyanis ennek a körülménynek nincs jelentősége. A csoportos elkövetés folytán társtettesként elkövetett garázdaság büntetnének a megállapítására alkalmas annak a magatartása, aki a két társa által kihívóan közösségellenes, erőszakos cselekménybe – a már megvalósított, riadalmokeltésre alkalmas történések ismeretében – bekapcsolódik és a továbbiakban maga is részt vesz a sértett bántalmazásában (BH2003.309.). Ugyanakkor a törvényben megszabott kíváncsi, hogy a három vagy több személy a bűncselekményt együttesen valósítsa meg, az időben és térben elkülönülő magatartás tehát nem alapozza meg a csoportos elkövetés megállapítását (BH1993.482.).

[70] Az ítéltábla álláspontja szerint a csoportos garázdaság megállapításának szükségszerű feltétele, hogy a kihívóan közösségellenes, másokban megbotránkozás vagy riadalom keltésére alkalmas erőszakos cselekménynek három személy által térben és időben összekapcsolódóan történő megvalósítása az elkövetők számára – függetlenül attól, hogy szándékegységben cselekszenek-e vagy sem – tudott, vagy legalább felismerhető legyen.

[71] Jelen ügyben a verekezésben mindvégig ketten, Terhelt2 II. rendű elítélt és Terhelt3 III. rendű vádlott vettek részt, Terhelt1 I. rendű vádlott a verekedők és a kívülállók számára észlelhető módon a dulakodásba valójában nem kapcsolódott be, hanem minden előzmény nélkül odalépett Terhelt2 II. rendű elítélthez, őt megszurta, majd a helyszínről azonnal távozott. Terhelt2 II. rendű elítélt csak azt érezte, hogy az őket körülvevő tömegből Terhelt1 I. rendű vádlott odaugrott hozzá, egy késsel a felemelt karjába (illetve azon áthatolva a bordái közé) szúrta, majd elszaladt. A verekezés másik résztvevője, Terhelt3 III. rendű vádlott egyáltalán nem látta, hogy Terhelt2 II. rendű elítéltet ki szúrta meg. A helyszínen a verekedést figyelemmel kísérő tanúk közül tanú6 eleve nem látta Terhelt1 I. rendű vádlottat, míg tanú4 és tanú5 csupán annyit éreztek, hogy odament/odaugrott a verekedő felekhez, tanú7 konkrétan a szúrászt is látta, míg tanú3 a felkart ért ütést észlelt. Ebből következően még a kívülállók sem számoltak be arról, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott ténylegesen bekapcsolódott volna a verekezésbe, akik egyáltalán látták őt, egyetlen mozzanatos cselekményt írtak le (odalép, odaszúr). Tehát e vallomások is összhangban voltak Terhelt2 II. rendű elítélt észlelésével.

[72] Az ítéltábla ilyen körülmények között Terhelt3 II. rendű vádlott esetében a garázdaság minősítő körülményeként a csoportos elkövetést nem látta megállapíthatónak, ugyanis Terhelt1 I. rendű vádlott konkrét cselekvősege, annak másodpercek alatt lezajló, egymozzanatos jellege folytán, nem illeszthető (kívül marad) a másik két terhelt egymás bántalmazásában megnyilvánuló – a magatartásuk erőszakossága, kihívóan közösségellenessége, illetőleg másokban megbotránkozás, riadalom keltésére alkalmassága folytán – a garázdaság törvényi tényállását kimerítő cselekményébe. Egyébként Terhelt2 II. rendű elítéltnek a verekezés során késsel történt megszurása alkalmas lett volna a csoportos elkövetés megállapítására, ha Terhelt1 I. rendű vádlott a cselekményét nem ennyire leplezett módon (orvul), mások számára egyáltalán nem vagy alig észlelhető módon hajtja végre, azaz a verekezés harmadik szereplőjeként való fellépése mások számára felismerhetővé vált volna.

[73] A súlyosítást és az enyhítést célzó fellebbezések kapcsán az ítéltábla felhívja a büntetés céljára, a büntetéskiszabási elvekre és a középértékre vonatkozó büntető anyagi jogi rendelkezéseket.

[74] A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el [Btk. 79. §].

[75] A büntetést a törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez [Btk. 80. § (1) bekezdés].

[76] Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke az irányadó; a középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének a fele [Btk. 80. § (2) bekezdés]. E rendelkezésnek megfelelően jelen ügyben a középérték öt év.

[77] Az 56. BK vélemény szerint a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő (összefoglalóan a büntetést befolyásoló) körülmények a büntetést alakíthatják. A büntetést befolyásoló körülményeket nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem az enyhítő és súlyosító körülmények száma, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál.

[78] A törvényszék – figyelemmel az 56. BK vélemény II/2. és III/11. pontjai alapján – helyesen értékelte Terhelt I. rendű vádlott terhére a visszaesői minőségét megalapozó korábbi elítélésen túl is többszörösen büntetett előéletét, a cselekményének két folyamatban lévő – egyébként utóbb a bűnösségének kimondásával befejezett – büntetőeljárás hatálya alatti elkövetését, valamint a testi épség elleni bűncselekmények elszaporodottságát.

[79] Tekintettel az 56. BK vélemény III.2. pontjában írtakra, további súlyosító körülményként kellett volna értékelni a cselekménynek gátlástalanul, orvul való elkövetését is.

[80] Az időmúlást és – figyelemmel az Alkotmánybíróság 2/2017. (II.10.) AB határozatában és az 56. BK vélemény III.10. pontjának második mondatában foglaltakra – a büntetőeljárás elhúzódását csakugyan kisebb nyomatékú enyhítő tényezőként kellett figyelembe venni. E vádlott a másodfokú elbírálásig közel négy év nyolc hónapig állt az eljárás hatálya alatt, de az alól nyolc hónapig kivonta magát, amikor külföldre távozott, nem jelent meg a kitűzött tárgyalási határnapokon, az ismételt eljárási jelenléte csak az európai elfogatóparancs alapján országnévben történt elfogásával és átadásával volt biztosítható. Az előzetes fogvatartásban töltött idő nem olyan számottevő, hogy azt külön is a javára kellett volna értékelni.

[81] A cselekmény kísérleti szakban maradásának valóban kisebb az enyhítő hatása, mivel Terhelt1 I. rendű vádlott mindent megtett a bűncselekmény befejezése érdekében, az életveszélyes állapot bekövetkezésének elmaradása nem a vádlott magatartásának a következménye, hanem a véletlenül múlt (56. BK vélemény III.1. pont).

[82] Az 56. BK vélemény II.10. pontja szerint a szándékosság eshetőleges volta enyhítő körülményként csak akkor értékelhető, ha az elkövető olyan bűncselekményt valósított meg, amely az eredmény tekintetében gondatlanul nem követhető el. Mivel a testi sértésnek van gondatlan alakzata is, az eshetőleges szándékkal elkövetés jelen ügyben valóban nem enyhítő tényező.

[83] A törvényszék Terhelt3 III. rendű vádlott esetében okszerűen értékelte súlyosító tényezőként a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetést, a társtettesi elkövetői alakzatot (56. BK vélemény III/12. pont) és a köznyugalom elleni bűncselekmények elszaporodottságát.

[84] E vádlottnál az időmúlás és az eljárás elhúzódása – figyelemmel az abban való közrehatása hiányára és a terhére megállapított bűncselekmény kisebb tárgyi súlyára is – csakugyan nyomatékos enyhítő tényező.

[85] További enyhítő körülményként kellett volna figyelembe venni, hogy a verekedés közvetlen előzménye Terhelt2 II. rendű elítélt erőszakos, kihívó, támadó fellépése volt, mely nélkül Terhelt3 III. rendű vádlott garázda cselekményére feltehetően nem került volna sor.

[86] Az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a törvényszék által Terhelt1 I. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés tartama (négy év hat hónap/nyolc hónap) igazodik az általuk elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyához, a vádlottak társadalomra veszélyességéhez, valamint a feltárt enyhítő és súlyosító körülményekhez, továbbá alkalmas a büntetési célok eléréséhez. A kedvezőtlen előéletű, a cselekményét visszaesőként és két büntetőeljárás hatálya alatt, gátlástalanul, orvul megvalósító Terhelt1 I. rendű vádlott esetében, illetőleg a cselekményét akár életfogytig tartó szabadságvesztéssel büntetendő kábítószer-kereskedelem büntette miatt büntetőeljárás hatálya alatt megvalósító Terhelt3 III. rendű vádlott tekintetében a kiszabott büntetések enyhítésére, a szabadságvesztés tartamának mérséklésére nem volt ok. Ugyanakkor – figyelemmel az elsőfokú ítélet kihirdetése óta eltelt további másfél évre is – nem indokolt a szabadságvesztések tartamának súlyosítása sem.

[87] A szándékos bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélt Terhelt1 I. rendű vádlott méltatlan a közügyek gyakorlására, ezért a törvényszék a Btk. 61. § (1) bekezdése alapján megalapozottan döntött a közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabásáról, annak tartamát a Btk. 62. § (1) bekezdés alkalmazásával helyesen határozta meg a szabadságvesztés mértékéhez igazodóan 5 évben, a mérséklés e körben sem indokolt.

[88] A büntetlen előéletű, kisebb tárgyi súlyú bűncselekményt megvalósító Terhelt3 III. rendű vádlott esetében – még ha a jelenlegi személyi körülményei nem is kedvezőek – csakugyan indokolttá tették a szabadságvesztésnek a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján történő felfüggesztését (e rendelkezést a fellebbviteli főügyészség már nem is támadta). A próbaidőnek a Btk. 85. § (2) bekezdése szerint 2 évben történő meghatározása szükséges és egyben elégséges is, annak felemelésére vagy mérséklésére az ítéltábla nem látott okot.

[89] A törvényszék a Btk. 37. § (1) bekezdés a) és b) pontjai, valamint a Btk. 38. § (2) bekezdés a) és b) pontjai alapján törvényesen rendelkezett a vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések végrehajtási fokozatáról és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról (utóbbi Terhelt3 III. rendű vádlott esetében csak akkor irányadó, ha a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását utólag elrendelik).

[90] Az ítéltábla osztotta a törvényszék álláspontját a tekintetben is, hogy – figyelemmel az elkövetett bűncselekmény jellegére, a folyamatban lévő büntetőeljárás alatt történt elkövetésre, illetőleg arra, hogy vele szemben jelenleg is büntetőeljárás van folyamatban – Terhelt3 III. rendű vádlott nem érdemes előzetes mentesítésre.

[91] Terhelt1 I. rendű vádlottat országnévban fogták el a törvényszék által kibocsátott európai elfogatóparancs alapján, 2023. október 5-től a magyar hatóságok részére történő átadásig, 2023. október 18-ig az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény terminológiája szerinti átadási letartóztatásban volt, Magyarországon a bűnügyi őrizetét 2023. október 19-én, míg a letartóztatását 2023. október 20-án rendelték el. Ennek megfelelően az ítéltábla pontosította az előzetes fogvatartására vonatkozóan megállapított adatokat.

[92] E vádlott letartóztatása az elsőfokú ítélet kihirdetésekor, 2023. november 17-én szűnt meg, így a kényszerintézkedés befejező napját az ítéltábla a határozata rendelkező részében feltüntette.

[93] A lefoglalt bűnjelek kapcsán a Btk. 72. § (1) bekezdés a) pontja, a Be. 320. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése, valamint a Be. 321. § (1) bekezdése alapján az elkobzásról, a lefoglalás megszüntetéséről és kiadásról, illetőleg megsemmisítésről hozott rendelkezések törvényesek és helyesek.

[94] Az elsőfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésével kapcsolatos rendelkezések is megfelelnek a büntetőeljárás szabályoknak [Be. 574. § (1)-(4) bekezdés], azonban e körben a törvényi felhívás kiegészítendő a Be. 145. § (1) bekezdés a) pontjával és a (2) bekezdésével.

[95] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla – a Be. 599. § (1) bekezdése értelmében nyilvános ülésen – a fellebbezésekkel támadott elsőfokú ítéletet Terhelt1 I. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottak tekintetében a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[96] Az elsőfokú ítélet rendelkező részében a Be. 561. § (2) bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel a Be. 184. § (2) bekezdésében foglaltakra is – rögzített személyi adatok között fel kellett tüntetni Terhelt1 I. rendű vádlott új személyazonosító igazolványának a számát és a 2024. június 4-től érvényes lakcímét, továbbá Terhelt3 III. rendű vádlott esetében a Be. 10. § (1) bekezdés 15. pontja alapján a fogva tartása helyét tényleges tartózkodási helyként kellett megjelölni.

[97] Az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése alapján megállapította a másodfokú bírósági eljárásban a kirendelt védők díjával és költségével felmerült, a Be. 145. § (1) bekezdés a) pontja szerinti bűnügyi költséget, és annak külön-külön történő megfizetésére a Be. 574. § (1) és (4) bekezdései alapján a vádlottakat kötelezte. Mivel az enyhítést célzó fellebbezések (sem) vezettek eredményre, a Be. 613. § (2) bekezdés alkalmazására, a vádlottaknak a bűnügyi költség egésze vagy egy része alól történő mentesítésére nem volt ok.

[98] Az ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdései zárják ki, ugyanis a bűnösség kérdésében a törvényszékével ellentétes döntés nem született.

Budapest, 2025. május 8.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k. a tanács elnöke, Dr. Lőrinczy Attila István s.k. előadó bíró, Dr. Németh Nándor s.k. bíró

A Balassagyarmati Törvényszék 2023. november 17. napján kihirdetett 34.B.101/2022/137. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.255/2024/23. számú határozata folytán – 2025. május 8. napján Terhelt1 I. rendű és Terhelt3 III. rendű vádlottak vonatkozásában jogerőre emelkedett.

Budapest, 2025. május 8.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k.

a tanács elnöke